

Vinkelsliper'n

Årgang 15-01-2021

Vi gleder oss til å møtes over nyttår 😊

Lederen har ordet

Hei gode kollegaer. Det er snart 2 år sidan vi hadde samling i Bodø. Eg ser fram til å møtast til fagsamling og årsmøte. Covid 19 er ikkje over, men eg håpar at det ikkje blir endringer i råd og regler frå styresmaktene. Slik at vi kan gjennomføre fysisk samling og årsmøte.

Frå 01.01.22 startar dyrevelferdsprogrammet for storfe . Eg har inntrykk av at det allerede no er blitt auka fokus på klauv ute blant produsentane .Tine har og sin velferdsindikator. Vi har og merka ein auke blant bønder som ynskjer å delta på kurs.

Eg tru og at det vil bli auka behov for klauvskjærere i nokre områder. Så sei gjerne i frå til styret om dokke merkar at der ikkje er god nok dekning av klauvsjærere i eit område. Og ta vare på den tilliten dokke har fått med bøndene som gir dokke ansvaret for at dyra skal gå godt. Det er nå tross alt dyra som skaper inntekta deres.

Det var i haust 9 stk. som deltok på sertifiseringskurs. Det er kjekt at så mange legg tid og ressurser i å få ei bekrefting på å ha fullført ei utdanning der ein blir vurdert både teoretisk og praktisk. Lykke til i arbeidet videre.

Det er liten tilbakemelding på skader (Skjema ligg på Animalia sine sider). Meld gjerne inn så kan ein kanskje forebygge /advare andre.

Vi tar gjerne mot forslag til tema på fagsamlingen.

Håper mange kan komme på fagsamling / årsmøte.

Hva skjer?

26.01: Instruktørkurs

26-28.1: Årsmøte og fagsamling. Mer informasjon kommer snart.

18.-19.januar: Grunnkurs klauvskjæring, Jæren.

Vår 2021: Grunnkurs klauvskjæring, mer info kommer

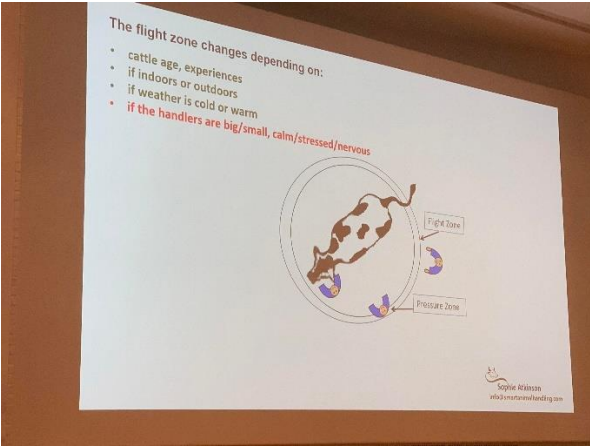
Høst 2021: Grunnkurs i klauvskjæring, mer info kommer

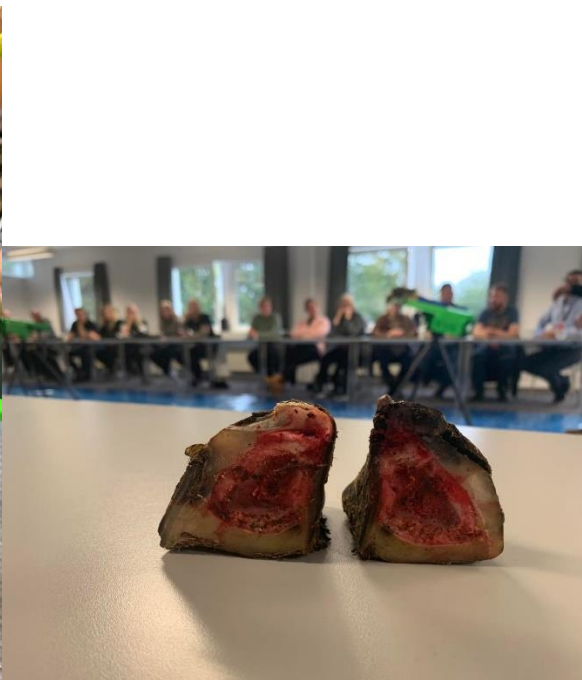
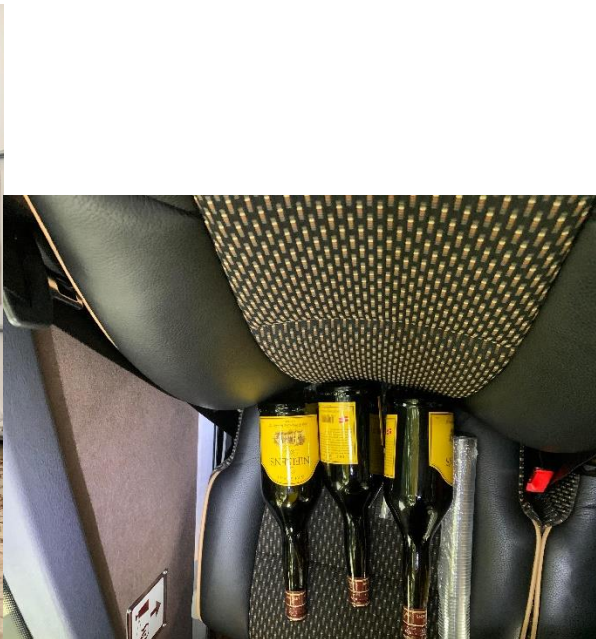
01.-05.08: Konferanse «Lameness in Ruminants», Minnesota

Fra KVK-konferansen 2021 (International Hoof Trimming Conference)

Asgeir og undertegnede dro avgårde på onsdag 29/9 for å være klar til farm tour på torsdag. Vi var innom to danske «småbruk» på 4-600 kyr. På det ene var det demo av klauvskjæring og behandling av digital dermatitt (DD). Alle kyrne som vi så i boksen hadde DD. Det var ansatte fra Ole Ebbesen som beskjærte. Så hadde vi omvisning på Granly steel og selvfølgelig god mat og øl. Etterpå var vi i klauvskjæringens Mekka, inne i produksjonslokalene til KVK. Veldig artig å se så mange bokser. Dagen ble avsluttet på en ekte dansk kro.. Så kom fredag og første foredragsholder var Sophie Atkinson fra Australia. Svært interessant om «Low-stress stockmanship og håndtering ved klauvskjæring». Neste var dr.Alexander Starke om «Avhjelpingsstrategier innen klovsykdomme og sykdommer i bevegelses apparatet». Så var det diverse svært gode workshops. Om kvelden var det festmiddag og auksjon til inntekt for Julemerkejæmmene, et fond som arbeider for å hjelpe vanskeligstilte barn. Deltagerne donerer gaver som blir auksjonert bort om kvelden. Jeg hadde med et saueskinn med ku og klauvstempel på. Totalt ble det samlet inn over 51 000 kr! Lørdag var det gjenopptakelse av workshops deriblant demo av Aron Lavoys trimme-konsept, «the balance method», som føyer seg inn i rekken av metoder vi har sett før; som «the dutch method», «the white

line atlas method» mfl. Paralelt var det salgsutstilling overalt med ting vi liker å se/prøve. Håper flere ser seg tid til å henge med om 2 år. Det er virkelig verd tida. mvh Jørn

Presentasjon av nye styremedlemmer

Kenneth Myrann og Liv Turid Gjerde ble valgt inn i styret i klauvskjærerlaget på årsmøtet i 2020. Her er en kort presentasjon av de to:

Kenneth Myrann

Mitt navn er Kenneth Myrann og sitter i styret i NoKI.

Mine oppdrag ligger i hovedsak i en 20 mils radius fra mitt hjemsted i Uvdal i Numedal.

Jeg skjærer ca 6500 dyr pr år og føler det er nok, da det blir mange timer i bil.

Ellers er jeg godt gift (omsider) med 2 barn på 16 og 20 år, så livet på hjemmebane er ikke så komplisert lengre (far kan jobbe så mye han vil 😊 ...men det var kona da 😞)

Håper vi sees snart.

Liv Turid Gjerde

Jeg driver med klauvskjæring og skoing av hest i Ryfylke, kommunene mellom Stavanger og Suldal. Har drevet med klauvskjæring i 11 år og har en amerikansk klauvboks fra Comfort Hoof Care. Er opptatt av kvalitet, kunnskapsdeling og forebygging i mitt arbeid. Har brukt en del tid på å forklare

ulike klauvutfordringer til kunder, som har ført til mer kunnskap blant kundene mine og hyppigere beskjæringer hos mange. Jeg jobber mye alene, men har noen ganger med meg samboer, Torgeir Eie, på de største besetningene. Han har også tatt kurs, men har ikke tatt sertifiseringen. Sammen jobber vi veldig godt og det gjør at de store besetningene går mye lettere enn når jeg er alene. Vi bor på en liten gård i Årdal i Ryfylke og driver foreløpig bare med hest. Jeg driver foretaket Hovservice og kan følges på Facebook og Instagram.

Ni nye sertifiserte klauvskjærere

Den 20.-21.10 tok 9 klauvskjærere eksamen på Jønsberg landbruksskole: Martin Brox, Fredrik Mausethagen, Guro Stuve, Johanne Neteland, Kristoffer Haugstad, Audun Wærstad, Jørgen Joakimsen og Kine Håkstad Karlsen. Svein Olav Heggheim har noe gjenstående praksis før han er fullt ut sertifisert.

Salicylsyre - et nyttig middel ved behandling av flere klauvsjukdommer

Terje Fjeldaas, NMBU

Salicylsyre har først og fremst nedbrytende effekt på forhornet hud, men stoffet har også en viss betennelsesdempende effekt (NSAID) (Persson et al., 2019). Det omsettes i konsentrert form som pulver eller tilsatt gel/kremer.

Digital dermatitt (DD) er en smittsom hudbetennelse med sår bak, foran eller i klauvspalten, langs kronranda eller i ballehuden. Salicylsyre ble for 10 til 15 år siden introdusert for behandling av DD som et alternativ til lokal antibiotikabehandling. Studier har vist at salicylsyre som konsentrert pulver eller gel under en bandasje (se bilde), som ikke skal ligge på lenger enn 5 dager, har like god effekt som lokal behandling med antibiotikumet clortetracyklin (Schulz et al., 2013). Etter behandling går vanligvis DD sårene over i et mildere fase og i en del tilfeller skjer det en avheling slik at huden ser helt normal etter behandling. Hvis mulig bør sårene kontrolleres når bandasjen tas av, og i en del tilfeller anbefales gjentatt behandling i 3-5 dager. Selv om den kliniske effekten vanligvis er god, kan de viktigste bakteriene som forårsaker sjukdommen (Treponemer) fortsatt være til stede i dypere lag av huden. Det er sannsynligvis en av årsakene til at det er vanskelig å bli fri for DD når sjukdommen er etablert i besetningen.

Limax er en godartet utvekst i klauvspalten og omfatter både hud og underhud. Sjukdommen er ikke smittsom, men opptrer ofte sekundært til betennelser i balle / klauvspalte som DD, klauvspalteflekmone og tilfeldige sår. Etter min erfaring er limax en indikator på smittsom

klaavsjukdom. Sjukdommen ble tidligere enten oversett eller fjernet kirurgisk når den ble stor og forårsaket halthet. Helingen tok imidlertid lang tid og prognosen var avventende. Salicylsyre har vist seg svært nyttig for lokalbehandling av sjukdommen og anbefales brukt på alle størrelser av limax (ofte er effekten best når de fortsatt er små). Etter grundig reingjøring legges rikelig med salicylsyrepulver (foretrekkes framfor gel ved limax) på en kompress som pakkes godt rundt utveksten før det legges på en tilsvarende bandasje som ved DD. Bandasjen bør helst ligge i 7 dager. Når bandasjen tas av, vil en se at overflaten på limaxen har tørket inn (blitt grå og tørr). Det tørre laget kan skrapes av, før det eventuelt legges på en ny tilsvarende bandasje som også bør ligge i 7 dager (ALDRI LENGGER). Salicylsyrebandasje vil alltid redusere limax. I noen tilfeller er det også mulig å plukke/dra den av etter behandling.

Klauvspalteflegmone er en smittsom klaavsjukdom som gir feber, lokal hevelse og halthet. Sjukdommen forårsakes av nekrosebakterien og små sår er ofte innfallspport for bakteriene. Alvorlige illeluktende sår i klauvspalten kan utvikles senere i forløpet. Klauvspalteflegmone kan opptre som besetningsutbrudd der mange dyr blir sjuke i løpet av kort tid. Veterinær må tilkalles så fort som mulig for å iverksette behandling av enkeltdyra. Systemisk behandling med penicillin i 3-5 dager anbefales sammen med NSAID det først døgnet. Hvis flere dyr blir syke i løpet av kort tid, må fotbad eller klauvspyling med desinfiserende midler iverksettes på besetningsnivå. I lang tid etter et slikt utbrudd vil det ofte være noen dyr som av og til rammes av klauvspalteflegmone. I slike tilfeller som oppdages tidlig og der symptomene er milde, kan bandasjering med salicylsyre være et godt alternativ til antibiotikabehandling. Persson et al. (2019) fikk i en svensk studie god effekt av 1-2 spiseskjeer med konsentrert salicylsyrepulver i klauvspalten under en kompress som ble holdt på plass med en klauvbandasje tilsvarende den som bli brukt ved DD og limax. Hvis allmenntilstanden ikke blir bedre og haltheten og hevelsen ikke blir betydelig redusert etter et par dager, må behandling med penicillin vurderes. Behandling av klauvspalteflegmone bør alltid gjennomføres i samråd/samarbeid med veterinær.

Så vidt jeg vet fra litteratursøk eller samtaler med klauveksperter, så er ikke salicylsyre anbefalt for behandling etter utskjæring av andre klaavsjukdommer som såleknusning eller abscesser i den hvite linjen. I de fleste tilfellene vil etter min erfaring lærhuden være lite skadet ved disse sjukdommene, og ved bandasjering anbefales mer skånsomme medikamenter som eksempelvis jodløsninger (1-2%) eller Repiderma spray.

Referanser:

1. Persson Y, Mörk MJ, Pringle M, Bergsten C: A case-series report on the use of a salicylic acid bandage as a non-antibiotic treatment for early detected, non-complicated interdigital phlegmon in dairy cows. *Animals*, 2019, 9, 129; doi:10.3390/ani9040129
2. Schulz N, Capion N: Efficacy of salicylic acid in the treatment of digital dermatitis in dairy cattle. *The Veterinary journal* 198 (2013) 518-523; <http://dx.doi.org/10.1016/j.tvjl.2013.09.002>

Bandasjering etter behandling av DD. Bandasjen kan med fordel trekkes lenger bak, slik at den ikke dekker bæreflaten – noe som fører til at bandasjen raskt skades.

Bransjeretningslinje smittesikker livdyromsetning og klauvstatus

I Norge omsettes ca. 100 000 storfe hvert år. Potensialet for smittespredning med livdyr er derfor svært stort. Smitte påfører hvert år storfeføringa store økonomiske tap og går også ut over dyras velferd.

Den 1. oktober 2021 ble de nye retningslinjene for omsetning av storfe iverksatt. Dette er først og fremst en retningslinje som er forpliktende for livdyrformidler, men vil også påvirke produsenter som selger eller kjøper livdyr. Klauvstatus er lansert for å gi livdyrformidlere og kjøpere dokumentasjon på eventuell forekomst av smittsomme klauvsjukdommer i selgerbesetning.

Rød (positiv) eller grønn (negativ) status på klauvhelse på grunnlag av klauvskjæringsfrekvens og forekomst av digital dermatitt og klauvspalteflegmone vises i Storfekjøttkontrollen og etter hvert Kukontrollen og Dyrehelseportalen.

Grønn status krever at alle punkter må være oppfylt.

- Klauvskjæringsfrekvens* i besetningen er 0,9 eller høyere og klauvskjæring er utført av veterinær, profesjonell klauvskjærer eller produsent med godkjent kurs.
- Besetningen har ikke registrert digital dermatitt (DD) siste 24 måneder.
- Dersom besetningen har hatt DD før siste 24. mnd: DD skal ikke være påvist med klauvskjæringsfrekvens på 1,8 per år siste 24 mnd.

- Det har vært maksimalt 2 tilfeller av klauvspalteflekmone siste 6 mnd.

Dersom besetningen ikke oppfyller overnevnte punkt, vil statusen stå som rød.

*Antall klauvskjæringer delt på antall hunddyr over 2 år, per siste 12 mnd. Ved flere klauvskjæringsbesøk legges frekvensene sammen. Eksempel: Ved klauvskjæring av 18 av 20 dyr over 2 år to ganger siste 12 mnd, er frekvensen $0,9 (18/20) + 0,9 (18/20) = 1,8$

Det anbefales at enkelt dyr undersøkes i klauvboks i forbindelse med kjøp og salg. Det anbefales dessuten at dyr kun selges fra besetninger med grønn klauvstatus. Dette kan fravikes etter grundig vurdering, men da er det spesielt viktig at enkelt dyra som selges undersøkes i klauvboks i forbindelse med utfylling av veterinærattest.

Mer informasjon om klauvhelse, klauvstatus og livdyromsetning finnes her:

<https://www.animalia.no/no/Dyr/storfe/nye-helsekrav-ved-livdyromsetning-av-storfe/>

Dyrevelferdsprogram for storfe

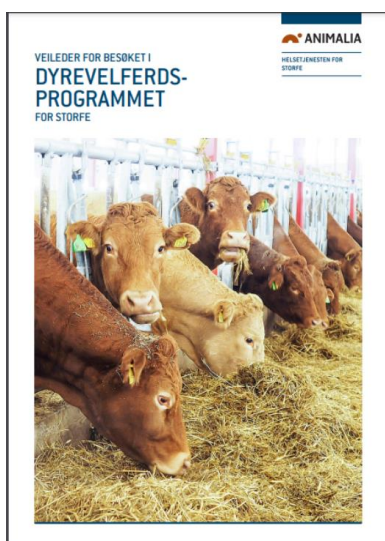
Fra 1. januar 2022 til 1. mai 2023 skal alle storfebesetninger med mer enn 10 dyr innrulleres i dyrevelferdsprogrammet. Antall dyr er basert på innhentede tall fra søknad om produksjonstilskudd, og er uavhengig av dyregruppe og produksjonsform.

Dyrevelferdsprogrammet for storfe skal dokumentere dyrevelferd, dyrevelferdstiltak utover regelverket, samt ivareta og forbedre dyrehelse og dyrevelferd i norske storfebesetninger. Dette skal skje gjennom at veterinær og produsent i samarbeid finner forbedringsområder. Dette samarbeidet, sammen med målrettet rådgiving fra veterinær, vil skape gode forutsetninger for lønnsom produksjon.

Mer informasjon om DVP storfe finner du her:

<https://www.animalia.no/no/Dyr/storfe/dyrevelferdsprogram-for-storfe/>

På siden over finner du også veileder for DVP-besøket, og det som gjelder halthet og klauv.

Sikre dokumentasjon når DD påvises for første gang

Det har vært noen tilfeller der ei ku har fått diagnosen DD, at bonden har stilt spørsmål ved diagnosen og ønsker bedre dokumentasjon. For det første, kommuniser til bonden at DD er påvist. Gjerne der og da, eller i en oppsummeringssamtale på slutten. Ta bilde og lagre på telefonen med besetningens navn, dersom det skulle oppstå spørsmål ved diagnosen i ettertid. Send bildet til NMBU (Terje/Lina) eller HT storfe (Åse M) for vurdering, dersom dere er usikre.

Helsetjenesten for storfe og NMBU veterinærhøgskolen får tilsendt en del bilder, til vurdering, spesielt der klauvskjærer er usikker på om diagnosen er digital dermatitt eller ikke. For å kunne gi best mulig assistanse, er det fint om følgende kriterier for bilde kvalitet er på plass:

- ✓ Rein klauv
- ✓ Hele klauva
- ✓ Tydelig bilde, også ved forstørring
- ✓ Minst to bilder med ulik vinkling.

Og husk at det er svært viktig å ta seg tid til å få bort møkk og en kikk i og rundt klauvspalten for å avdekke DD. Bruk gjerne bonden til å vaske/tørke bort møkk av huden i og rundt klauvspalten. Mange besetninger viser seg å ha DD uten at det blir fanget opp så tidlig som det burde.

Rapportér uønskede hendelser i forbindelse med klauvskjæring

Skjemaet ligger nå her: <https://www.animalia.no/no/Dyr/storfe/slik-tilrettelegger-du-for-klauvskjaring/info-om-norsk-klauvskjarerlag-nokl/>

Nytt om klauvskjærerdekning

Fint dersom dere melder om endringer som kan påvirke klauvskjærer-tilbudet i enkelte områder.

Vinkelsliper'n trenger stoff fra dere!

Kom med forslag til stoff eller skriv om noe fra egen praksis e.l.